

व्यक्तिवेध

बिहारचे रहिवासी असलेले आणि सध्या केईएम रुग्णालयातून एम. डी.चा अभ्यास करणारे डॉ. रविकांत सिंग यांना अलीकडेच भूतानमधील थिंपू येथे पार पडलेल्या सार्क परिषदेत 'सार्क यूथ ॲवॉर्ड २००९' या पुरस्काराने गौरविण्यात आले. दोन वर्षांपूर्वी बिहारमध्ये पूरग्रस्तांची महत्त्वपूर्ण मदत केल्याबद्दल त्यांचा हा सन्मान झाला आहे. प्रशस्तीपत्रक, सुवर्णपदक व तीन हजार डॉलर, असे पुरस्काराचे स्वरूप असून त्यातील सुवर्णपदक हे सहकार्यांचे प्रतीक असते. या पदकासाठी भारताकडून सोने पुरविले जाते आणि पदक पाकिस्तानात तयार केले जाते. डॉ. सिंग यांनी २००७ साली 'डॉक्टर्स फॉर यू' या सेवाभावी संस्थेची स्थापना केली. नागरिकांना चांगले आरोग्य व शिक्षण पुरविणे हे या संस्थेचे उद्दिष्ट आहे. तरूण डॉक्टर आणि वैद्यकीय शाखेचे विद्यार्थी या संस्थेचे

कार्यकर्ते आहेत. दोन वर्षांपूर्वीच्या घटनेविषयी डॉ. सिंग सांगतात की, बिहारमध्ये उद्भवलेली पूरपरिस्थिती पाहून तेथे जाऊन मदत करावी, असे आपल्याला वाटले. २००८ सालच्या ऑगस्ट महिन्यात बिहारमध्ये भीषण पूरपरिस्थिती उद्भवली होती. सुमारे २३ लाख रहिवाशांच्या जीवनावर या नैसर्गिक आपत्तीमुळे परिणाम झाला होता. त्यावेळी 'डॉक्टर्स फॉर यू' या संस्थेच्या माध्यमातून ११०

डॉक्टरांची तुकडी बिहारमध्ये रवाना झाली होती. तेथील सहा महिन्यांच्या वास्तव्यात या डॉक्टरांनी एक लाख तीस हजार रुग्णांची सेवा केली आणि सुमारे ३०० आरोग्य-शिबिरे आयोजित केली. रुग्णांवर उपचार करण्याबरोबरच 'डॉक्टर्स फॉर यू'चे कार्यकर्ते पुनर्वसनाच्या कार्यातही सक्रिय होते. या प्रक्रियेत या चमूने सुमारे १८ टन मदत-सामानाचे

डॉ. रविकांत सिंग

तयार करण्याचा त्यांचा मानस आहे. आशियामधील नैसर्गिक आपत्तीत आपत्तीग्रस्तांना मदत करणे हे त्यांचे उद्दिष्ट असेल. त्याचप्रमाणे भारत, पाकिस्तान आणि नेपाळ या देशांमध्ये रक्तदानास प्रोत्साहन देण्यासाठी उपक्रम राबविण्याचा त्यांचा मानस आहे. बिहारच्या पूरग्रस्तांसाठीच्या मदतकार्याकरिता प्रेरणा देणाऱ्या डॉ. चंद्रकांत पाटील यांना त्यांनी आपला

वाटप केले. बिहारच्या पूरपरिस्थितीत मदतीचा हात दिल्यानंतर डॉ. सिंग यांनी आपल्या कार्याच्या कक्षा रुंदावल्या. रक्तदान, प्लेटलेट्सदानाची शिबिरे आयोजित केली आणि अलीकडेच त्यांनी ग्रामीण भागातील गर्भवती महिला आणि बालआरोग्याबाबतही कार्य सुरू केले आहे. दक्षिण आशियातील डॉक्टरांना एकत्र करून 'ह्यूमॅनिटेरियन मेडिकल डिझास्टर रिलीफ टीम'

पुरस्कार अर्पण केला. समाजकार्यासाठी झटणारे असे अनमोल व्यक्तिमत्त्व डॉ. पाटील हे आपल्या नोकरीचा, रजेचा विचारही न करता तनमनाने हे काम करती होते; बिहारमधील पुराची बातमी आली त्याहीवेळेस तातडीने त्या दिशेने जाणारे ते पहिलेच होते. त्यांनी केवळ स्वतःच समाजसेवा केली नाही तर समाजसेवेसाठी उभे राहणाऱ्या तरूण विद्यार्थ्यांची एक फौजच त्यांच्या प्रेरणेतून उभी राहिली. डॉ. सिंग हे या तरूण डॉक्टरांच्या फौजेतील एक. दुर्दैवाने डॉ. चंद्रकांत पाटील बचावकार्यादरम्यान स्वतःच वीज कोसळून मृत्युमुखी पडले. पण त्यांची शिकवण पुढे चालू ठेवणारे त्यांचे अनेक अनुयायी तयार झाले आहेत; एवढेच नव्हे तर त्यांच्या कामाची दखल घेतली जाते व त्यांना त्याची पावती मिळते, हे महत्त्वाचे आहे. 'सार्क यूथ ॲवॉर्ड' मिळविणारे डॉ. सिंग हे पहिलेच भारतीय ठरले, हा त्याचाच अभिमानास्पद दाखला म्हणावा लागेल!